

PESTOVANIE LESA PRÍRODE BLÍZKÝM SPÔSOBOM

Základná charakteristika

Pestovanie lesa prírode blízokým spôsobom

- **je založené na využívaní prirodzenej dynamiky lesných ekosystémov, ich štruktúry a rôznorodosti**
- **tvoria ho pestovateľské metódy a postupy smerujúce k cieľavedomému vytváraniu prírodných a prirodzených lesných spoločenstiev**
- **zabezpečuje vhodné podmienky pre ekonomicky výhodnú produkciu vysokokvalitného dreva**
- **produkčná funkcia lesa je realizovaná v harmonickom súlade s jeho multifunkčným využívaním**

Vývojový trend

Koniec 19. stor. — prvé pochybnosti o výhodnosti rúbaňového hospodárstva

1886 – Prof. K. Gayer – „Vyzerá ako les, ale les to nie“ (na margo lesa vekových tried v Nemecku)

1890 – W. Ammon, H. Bioley – výberkové hospodárstvo vo Švajčiarsku

1922 – Prof. A. Möller – formulácia myšlienky trvalého lesa – sporadické uplatnenie v lesníckej prevádzke

**1989 – založenie hnutia PRO SILVA
(Prof. Mlynštek, Slovinsko)**

- voľné združenie lesníkov, mysliacich a konajúcich v zmysle zásad prírode blízkeho obhospodarovania lesa
- v súčasnosti združuje 23 európskych krajín

1994 – opatrenie MP SR na praktické uplatnenie podrastového hospodárskeho spôsobu v prevádzke

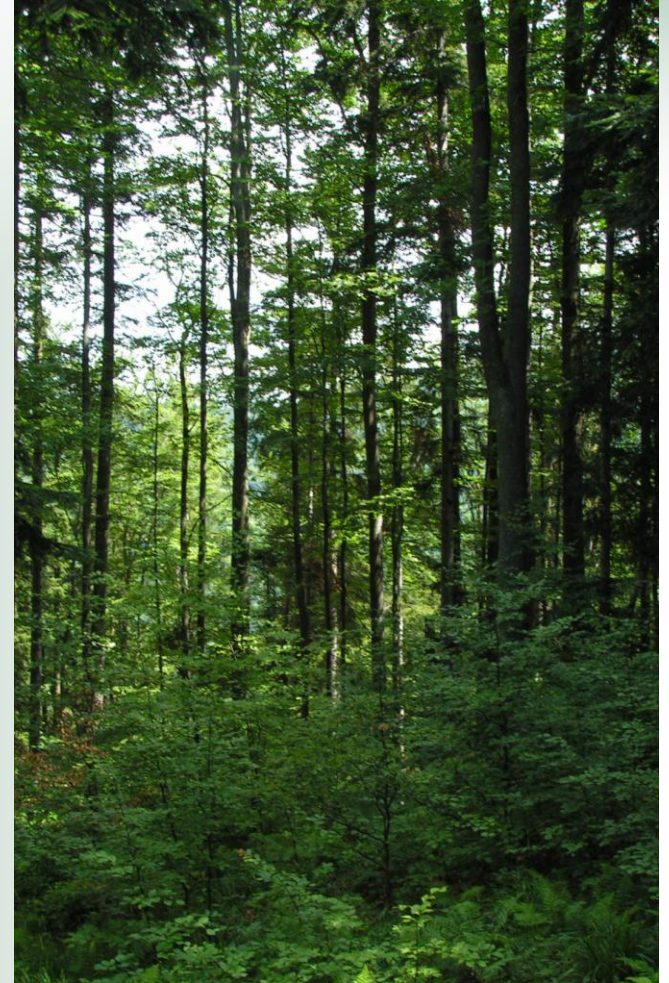
2005 – zákon o lesoch – zákaz uplatňovania holorubov

PRO SILVA a LESY SR

Lesy SR, š.p.

- **Hlási sa k zásadám a princípom hnutia PRO SILVA**
- **V obhospodarovaní užívaných lesov presadzuje postupy pestovania lesa prírode blízky spôsobom**
- **Podporuje výskum pestovateľských koncepcií, rešpektujúcich prírodné zákonitosti v lese**
- **Spolupracuje pri vydávaní odborných a populárno-náučných publikácií a letákov**
- **Zabezpečuje informovanosť lesníckej a ostatnej verejnosti o aktivitách PRO SILVA**
- **Organizuje kurzy, lesnícke dni, exkurzie a študijné cesty po objektoch obhospodarovaných prírode blízky spôsobom**

Aktivity PRO SILVA

1. Etapa – r. 1996 - 1999 – OZ Levice - organizovanie celoslovenských Lesníckych dní na pôde OZ, nadviazanie spolupráce s TU Zvolen
2. Etapa – r.2000 - 2004 – LSR - organizovanie celoslovenských a lokálnych akcií PRO SILVA na viacerých OZ, aktívna spolupráca s TU Zvolen, zakladanie demonštračných objektov PRO SILVA
3. Etapa – r.2005 - zavádzanie pestovania lesa prírode blízokým spôsobom do prevádzky ako základného lesopestovateľského princípu

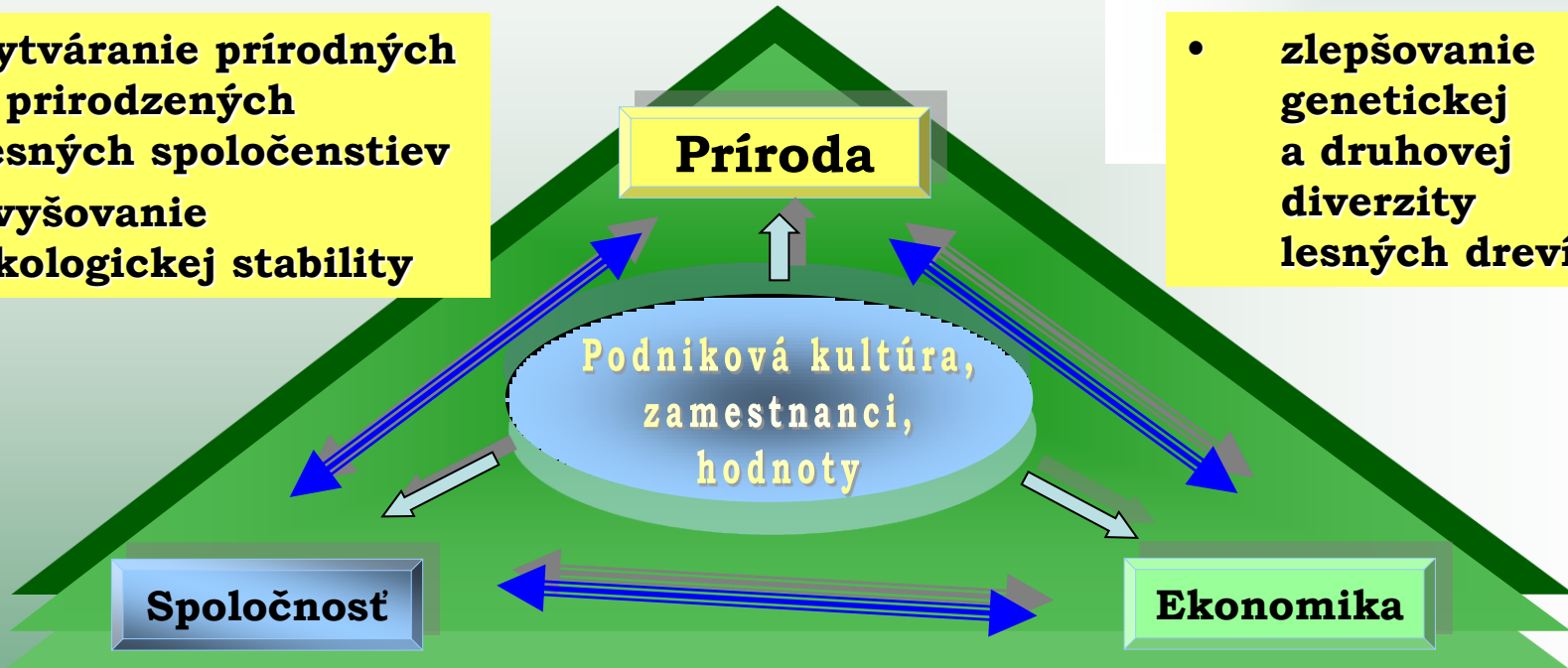

Základné ciele

spolupôsobiť pri napĺňaní podnikovej filozofie aktívneho a rovnocenného prístupu k trom základným orientáciám svojej činnosti

- vytváranie prírodných a prirodzených lesných spoločenstiev
- zvyšovanie ekologickej stability

- zlepšovanie genetickej a druhovej diverzity lesných drevín

- skvalitňovanie multifunkčnosti LH
- napĺňanie rekreačných a estetických nárokov verejnosti na les,
- väčšia kompatibilita s požiadavkami ochrany prírody
- prezentácia OLH v pozícii tvorcu (nie „koristníka“) lesa.

- znižovania nákladov na pestovateľské práce
- zvyšovanie kvality produkovanej drevnej hmoty.

Základné ciele

Obnovenie prírodnej porastovej štruktúry

zmiešané lesy, rôznoveké a rôznorodé viacvrstvové (etážové) porasty, prirodzené lesné spoločenstvá, staré stromy, mŕtve stojace a ležiace drevo, uprednostňovanie pôvodných drevín, podpora zriedkavým a ohrozeným drevinám, rekreačná a estetická funkcia lesa

Základné ciele

Zvyšovanie ekologickej stability

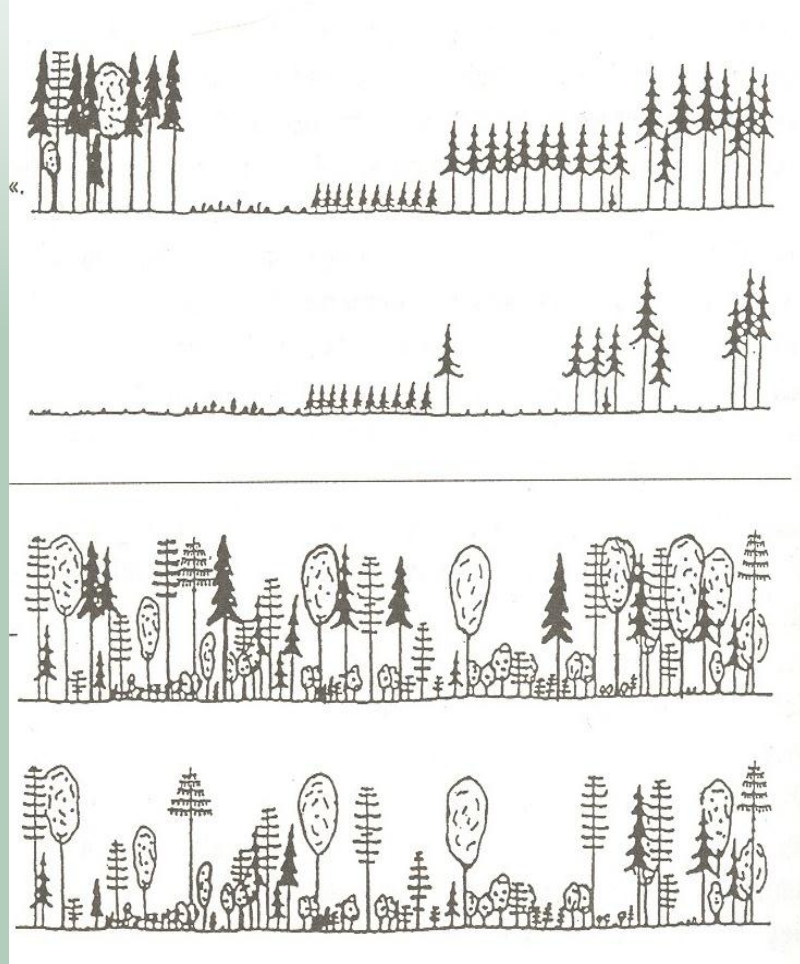
**redukcia vplyvov abiotických a biotických škodcov,
obmedzenie kalamít, stabilita produkcie)**

Les vekových tried je často vystavený kalamitám najrôznejšieho druhu (vietor, sneh, námraza, hmyz, imisie).

Výsledkom je zničenie jeho štruktúry, produkčné straty, veľkoplošné holiny vyžadujúce umelú obnovu a intenzívnu starostlivosť.

Prírode blízky les sa tiež nevyhne prírodným katastrofám, predovšetkým vetrovým polomom o sile vetra nad 100 km/h.

Prelámaním, dokonca i zničením) dospelého porastu les ne stráca svoj trvalý charakter a bez prerušenia si udržuje svoju produkčnú schopnosť

Základné ciele

LUC	Predpis LHP	Vykonané		z toho náhodná	
	m ³	m ³	%	m ³	%
Smolník	122655	365741	298,2	355315	97,1
Smolnícka Osada	155450	147944	95,2	73757	49,8

Základné ciele

Racionalizácia nákladov pestovateľskej činnosti

Uprednostňovanie prirodzenej obnovy, cielené využívanie prírodných procesov pri odrastaní nárastov a kultúr a vo výchove mladých porastov

Charakteristika	t.j.	r.2000	r.2001	r.2002	r.2003	r.2004
Náklady na pestovateľskú činnosť	tis.Sk	540339	579424	595695	540524	502823
	%	100	107	110	100	93
podiel prirodzenej obnovy	%	21	23	30	37	43

Základné ciele

Skvalitnenie porastovej zásoby

optimalizácia drevných zásob, zvyšovanie prírastku, skvalitnenie produkcie, vyrovnanosť ťažby, zvýšenie výnosov, ťažba cieľových stromov (uprednostnenie pred obnovou)

Spôsob realizácie

Podrastový hospodársky spôsob klasických foriem.

- Uplatňuje sa využívaním veľkoplošných clonných rubov a maloplošných clonných rubov pravidelných tvarov, po ktorých je zabezpečená prirodzená obnova minimálne na polovici plochy obnovovaného porastu.
- Postupy vychádzajú z lesných hospodárskych plánov.
- Princípy prírode blízkeho obhospodarovania lesa spĺňa len parciálne, napriek tomu zostáva akceptovateľným spôsobom jeho praktickej realizácie.

Spôsob realizácie

Podrastový hospodársky spôsob jemnejších foriem, účelový a výberkový hospodársky spôsob.

- Uplatňuje sa využívaním maloplošných clonných rubov nepravidelných tvarov, skupinovitou a skupinovou obnovou, jednotlivým výberom, účelovým rubom, mozaikovým umiestňovaním rubov v poraste, výberkovým rubom.
- Postupy v súlade s LHP alebo nad jeho rámec formou úpravy alebo zmeny prepisov, iniciované OLH
- Princípy prírode blízkeho obhospodarovania lesa spĺňa v plnom rozsahu a je preto odporúčaným spôsobom jeho aplikácie.

Spôsob realizácie

LSR realizujú pestovanie lesa prírode blízkym spôsobom prostredníctvom

- **priamej riadiacej činnosti OLH**
- **konzultačnej činnosti pestovateľov LS a OZ**
- **riadiacej a metodickéj činnosti nadriadených pracovníkov**

Základné spôsoby sa uplatňujú diferencovane v závislosti

- **na východiskovom stave lesa**
- **podmienkach stanovišťa**
- **nákladovej náročnosti**
- **dlhodobých skúsenostiach**
- **odbornej zdatnosti lesného personálu**
- **cieľovom stave lesa**

Realizácia jemnejších (prírode bližších spôsobov)

doporučene – pre OLH hospodáriacich na lesných obvodoch, kde

- sú porasty s vhodnou východiskovou štruktúrou
- je predpoklad odborného zvládnutia

systematicky – pre OLH obhospodarujúcich objekty PRO SILVA.

Spôsob realizácie

Objektmi PRO SILVA sú:

- **Génové základne lesných drevín (východiskový stav 67 objektov na výmere 24 000 ha)**
- **Vytipované súbory porastov s prírodnou štruktúrou lesa (východiskový stav 15 objektov na výmere 2500 ha)**

Spôsob realizácie

Účelom vyhlasovania objektov PRO SILVA je:

- **plnenie záväzkov o ochrane biodiverzity európskych lesov, vyplývajúcich z medzinárodných dohovorov**
- **zachovanie a rozvíjanie lokalít so vzácnymi lesnými spoločenstvami, výnimočnými populáciami lesných drevín**
- **prezentácia záujmu a snahy LSR podporovať a do praxe zavádzať postupy, rešpektujúce prírodné zákonitosti v lese**
- **vybudovanie objektov, prezentujúcich lesnícku činnosť v súlade s prírodou, ktoré budú slúžiť ako porovnávacie modely k porastovej štruktúre prírodných rezervácií, vyvíjajúcich sa bez hospodárskych zásahov**
- **prezentácia progresívnej lesníckej činnosti pred domácou a zahraničnou odbornou i laickou verejnosťou**
- **vybudovanie ukázkových objektov pre ďalšie vzdelávanie OLH a podnietenie širšieho uplatnenia v lesnej prevádzke.**

Spôsob realizácie

Za účelom zvládnutia pestovania lesa prírode blízkym spôsobom LSR pre lesnícky personál organizujú

- **vzdelávania formou špecializovaných kurzov (školenie OLH v teréne na príklade obhospodarovania objektu PRO SILVA Smolnícka Osada)**
- **domáce a zahraničné pracovné semináre**
- **konzultácie s vedeckými pracovníkmi**

Ďakujeme za pozornosť